

Souvislost mezi inteligencí a úspěchem v zaměstnání¹

Mnoho lidí si spojuje úspěch v životě či úspěch v zaměstnání s hodnotou inteligence. Inteligence se dá měřit pomocí inteligenčních testů jako je Wechslerův inteligenční test pro dospělé (existuje i obdoba Wechslerova testu pro děti), Adenbroogský kognitivní test, Stanford-Binetův test inteligence, Ravenovy matice a jiné. Ukazatel inteligence se jmenuje inteligenční kvocient, známý tako jako IQ.

Inteligence se v širším pojetí dá definovat jako schopnost přizpůsobit se a hledat řešení v měnících se životních podmínkách. Nebo, lépe řečeno, nacházet logické řešení v nejasných podmínkách. IQ testy se dnes používají ve většině případů jako ukazatel schopnosti logického uvažování a technické inteligence.

Podle psychologa a kouče Tomáše Vašáka (2005) však samotná inteligence nemusí být pro úspěch v zaměstnání tak klíčová. Například pro pozici manažera je kromě inteligence potřebná také schopnost dominance. Pokud se u obě tyto schopnosti nepotkají, pak je samotná vysoká inteligence pro výkon manažerské pozice nepodstatná. Velký význam také mají zkušenost a moudrost, kterou člověk získává věkem.

Kromě inteligenčního kvocientu se můžeme setkat s dalšími druhy inteligence. S emoční inteligencí (EQ), osobním kvocientem nepřízně osudu (AQ), kvocient sociální inteligence (SiC), kvocientem řeči těla (BQ), morálním kvocientem (MQ) a též spirituálním kvocientem (SQ). Pokud přijde na „předpověď“, jak dosažitelný je Váš profesní úspěch, inteligenční kvocient většinou vítězí (Průša, 2014).

Mezi zahraniční zdroje, které se zabývají tématem inteligence a pracovního úspěchu, patří například meta-analýza provedená Hunterem a Hunterovou (1984), která ukázala, že inteligence je silným prediktorem pracovního úspěchu, ať už se jedná o kognitivní práci nebo práci vyžadující manuální zručnost.

Další významnou studií je například práce Gottfredsona (1997), který navrhuje teorii "Inteligence a třída pracovních míst" (Intelligence and Job Class Theory), která vysvětluje, proč jsou některá povolání významně více náročná než jiná a proč jsou určité profese více vyhledávané než jiné.

Samotnou otázkou zůstává, co je to být úspěšný ve filozofickém pojetí, což je ale téma, které tato práce není schopná obsáhnout.

BINOMICKÁ LOGISTICKÉ REGRESE

Závislé proměnná (cílová proměnná):

Subjektivně pocíťovaný úspěch v zaměstnání

Nezávislá proměnná (regresor):

Hodnota inteligence měřená pomocí Wechslerova inteligenčního testu pro dospělé-WAIS III

¹ Data a další informace o této zprávě jsou dostupné na adrese <https://dostal.vyzkum-psychologie.cz/stat4?i=109>

TABULKA LVÝSLEDKŮ LOGISTICKÉ REGRESE

Proměnná	Koeficient	Standardní chyba	Waldova statistika	P-hodnota	Poměr šancí
Intercept	-26.1969	6.0734	119.1874	< 0.001	-
Intelligence	0.2318	0.0586	15.9391	< 0.001	1.26

INTERPRETACE VÝSLEDKŮ

P-hodnota u obou ukazatelů je menší než 0,001, což mimo jiné znamená, že inteligence má statistický významný vliv na úspěch v zaměstnání.

Poměr šancí nám ukazuje, jaký je poměr šancí úspěchu v práci pro každou jednotkovou změnu inteligence. Z výsledků logistické regrese můžeme vyvodit, že každý jednotkový nárůst inteligence zvyšuje poměr šancí úspěchu v práci o 1.26. To znamená, že osoba s vyšší inteligencí má asi 26% vyšší šanci na úspěch v práci než osoba s nižší inteligencí.

Výsledky logistické regrese naznačují, že inteligence má významný vliv na úspěch v práci. Zvýšení inteligence o jednu jednotku zvyšuje pravděpodobnost úspěchu v práci 1.26krát. Výsledky logistické regrese také můžeme vyčíst, že pro osoby s průměrnou inteligencí je pravděpodobnost úspěchu v práci nižší než pro osoby s vyšší inteligencí.

Nicméně výsledky této logistické regrese nelze brát jako platnou normu. Podle odborných zdrojů se na úspěchu v zaměstnání podílejí i jiné druhy inteligence než inteligence měřená v podobě inteligenčního kvocientu. Aby byl výzkum relevantní a obecně platný, je potřeba brát v úvahu proměnné jako je např. emoční inteligence, sociální schopnosti, pracovní a životní zkušenosti, typ osobnosti a jiné proměnné. Ke kvalitně provedenému výzkumu je také potřeba daleko větší výzkumný vzorek populace.

ZDROJE:

Vašák, T. (2005). *Vysoká inteligence nemusí k úspěch stačit*. Získáno dne 22. 4. 2023 z <https://archiv.hn.cz/c1-16048490-vysoka-inteligence-nemusi-k-uspechu-stacit>

Průša, J. (2014). *IQ je přeceňované: Co doopravdy potřebujete k úspěchu a k vyššímu platu?* Získáno 22. 4. 2023 z <https://www.businessanimals.cz/iq-je-precenovane-co-dopravdy-potrebuje-k-uspechu-a-k-vyssimu-platu/>

Hunter, J. E., & Hunter, R. F. (1984). Validity and utility of alternative predictors of job performance. *Psychological Bulletin*, 96(1), 72-98. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.96.1.72>

Gottfredson, L. S. (1997). Why g matters: The complexity of everyday life. *Intelligence*, 24(1), 79-132. [https://doi.org/10.1016/S0160-2896\(97\)90014-3](https://doi.org/10.1016/S0160-2896(97)90014-3)

